

Klauwverzorging Han de Leeuw: 'Eerst kijken, dan snijden'

De meeste melkkoeien staan momenteel binnen. In de stalperiode vragen de klauwen vaak meer onderhoud. Internationaal klauwverzorging Han de Leeuw vertelt wat melkveehouders kunnen doen om de klauwen zo gezond mogelijk te houden.

HENK TEN HAVE

Gezonde klauwen begint bij constant goede voeding met zo min mogelijk rantsoenschommelingen en een goede huisvesting met veel licht, lucht en ruimte en een zo droog mogelijke vloer, zegt Han de Leeuw. Hij is al veertig jaar klauwverzorging bij AB Vakwerk met als werkgebied West-Nederland en af en toe een werkuitstapje naar verschillende landen. Met een mestschuif of mestrobot kan de vloer zo droog mogelijk worden gehouden, weet De Leeuw. "Zo zacht mogelijke ligboxen zorgen voor een goed ligcomfort en voorkomen dat de spronggewrichten geïrriteerd raken." Qua vloer heeft een rubberen dichte vloer de voorkeur van De Leeuw. "Zo'n vloer loopt voor het rund het lekkerst en zorgt voor minder irritatie van de klauwen, maar betekent vaak wel dat er meer hoornvorming is waardoor er vaker bekapt moet worden om het teveel aan hoorn weg te nemen."

De meeste koeien worden twee- à driemaal per jaar bekapt. De kunst van het bekappen

is om er zo min mogelijk aan te doen, zegt De Leeuw. Dat houdt in: breng de klauwen in de natuurlijke stand terug, en haal er niet onnodig veel van af. De Leeuw is voorstander van periodiek bekappen. "Dat dat houdt in het bekappen van attentie- of terugziekieien, koeien rond de honderd lactatiedagen, koeien die drooggezet worden en vaarzen twee maanden voor het afkalven.

Mortellaro komt het meest voor

Op deze manier bekap je de runderen op het juiste moment."

De Leeuw wordt ook gevraagd bij veehouders die klauwproblemen hebben. Als hij daar komt bespreekt hij de problemen met de veehouder en de gang van zaken in het afgelopen jaar. Hij gaat met de veehouder naar de stal kijken, naar het voer, de huisvesting en het gedrag van de koeien. Daarna bekapt hij meerdere koeien en loopt hij nog met een mestschuivertje door de hele stal en het melkgedeelte. Na afloop evalueert De Leeuw met de veehouder wat hij is tegengekomen en probeert een goed advies in te geven.

Aandoeningen en bekappen

De meest voorkomende klauwaandoening op melkveebedrijven is Mortellaro. Ook bevangenheid komt regelmatig voor. Witte lijn defect kan een uitvloeisel zijn van bevangenheid. De Leeuw komt ook necrose regelmatig tegen door kapotte roosters, uitstekende delen in de looplijn, ruwe draaipunten, en/of obstakels van de mestschuif. Vaak in combinatie met verkeerde voeding en ruw koeverkeer is er een verhoogde kans op necrotische aandoeningen. Bij klauwaandoeningen is het belangrijk om de pijn weg te nemen en de wond te genezen, aldus De Leeuw. Mortellaro en stinkpoot worden in de eerste plaats

Speciale klauwpasta

Han de Leeuw ontwikkelde zelf een verzorgingsproduct voor de klauwhuid. De klauwpasta bevat geen antibiotica en koper. Het zorgt ervoor dat de huid snel opdroogt zodat er een beschermende laag ontstaat waardoor omgevingsbacteriën geen invloed hebben op de huid van het rund. Het kan worden aangebracht met een kwast. Vervolgens kan de klauw eventueel worden verbonden. Soms zijn er andere middelen nodig om een klauwaandoening aan te pakken. Uw dierenarts kan u daarbij adviseren. Neem bij twijfel altijd contact op met uw dierenarts.

Han de Leeuw bezig met klauwverzorging.

FOTO: RICHARD ROOD

behandeld door het bekappen van de klauw. Bij het (preventief) bekappen gaat hij uit van een vijfstappenplan. “Maar eigenlijk van zes stappen, want vóór het bekappen ga ik met een vinger door de klauwspleet om te voelen of de koe voorin de klauwspleet Mortellaro heeft of een tyloom (woeking) in de tussenklauwhuid; tyloomen kunnen besmet zijn met Mortellaro. Verder haal ik met mijn vinger de mest achteruit de klauwspleet en controleer ik of de koe daar stinkpoot of Mortellaro heeft. Dan begin ik met stap 1, de binnenklauw. Die knip je op 7,5 tot 8 cm (8 cm als het om een grote koe gaat) vanaf de behaarde kroonrand. De buitenklauw maak je vervolgens net zo lang, dus ook 7,5 tot 8 cm. De bijklauwen mogen ook meteen worden bijgeknipt. Dan stabiliseer je de binnenklauw. Stap 2 is de buitenklauw even hoog maken als de binnenklauw en stap 3 is het modelleren. Modelleer niet te ver naar voren. Als er kneuzingen zijn moet je de klauw verlagen (stap 4). Stap 5 is de kloven of losse delen weghalen.” Bij onvoldoende hoogteverschil wordt een klos geplakt. Preventief bekappen kan handmatig maar

tegenwoordig wordt bijna alles met de flex gedaan (elektrische slijpschijf). “De volgorde van de stappen is dan anders, maar het gaat om het eindresultaat.”

Als een koe Mortellaro heeft, kan die daarvoor na het bekappen worden behandeld. “Dan maak ik de klauw en klauwspleet schoon en droog met papier. Vervolgens breng ik een zelf ontwikkelde pasta (zie kader) aan op de klauw en verbind hem als de koe later in een vochtige omgeving komt. Het verband kan na 24 uur verwijderd worden.”

Bij necrose wordt een koe ook eerst bekapt en daarna behandeld met de speciale pasta en verband. Eventueel wordt er een klos gebruikt om het aangetaste klauwdeel tijdelijk te ontlasten.

De Leeuw werkt af en toe samen met dierenartsen, bijvoorbeeld bij klauwamputaties of als er diergeneesmiddelen nodig zijn.

Makkelijker werken

Een selectieruimte en een goede behandelbox op het melkveebedrijf zorgen ervoor dat de klauwen van een enkele koe of een

kleine groep makkelijker behandeld kunnen worden. Melkveehouders zouden daarop niet moeten bekibbelen, want goede spullen verdienen zich volgens De Leeuw terug. “Als ik grote groepen koeien ga bekappen – ik doe er dan zestig tot tachtig per dag – neem ik mijn eigen klauwbekapbox mee. Dan is het makkelijker werken met een box van het bedrijf, die natuurlijk ook door de veehouder zelf gebruikt kan worden. Een selectieruimte zorgt ervoor dat er niet achter de koe hoeft worden aangejaagd, ook niet als de dierenarts of inseminator komt; dat scheelt tijd en irritatie. En als je makkelijker kunt werken, doe je het ook eerder.”

Klauwbaden

Als er in de stal een goed bacteriologisch evenwicht heerst en er nauwelijks klauwproblemen zijn, is het niet nodig de koeien door een klauwbad te laten gaan. Als er wel klauwproblemen zijn, kan de infectiedruk met klauwbaden worden verlaagd. De Leeuw: “Met één keer per week een voetbad met 4 procent formaline en 2 procent koper-sulfaat zijn klauwproblemen redelijk in de hand te houden, maar je bent er daarmee niet vanaf. En het ene klauwbad is het andere niet.” De Leeuw adviseert een klauwbad waar zo weinig mogelijk vloeistof in hoeft en waarin koeien alle klauwen moeten zetten. Melkveehouders kunnen een klauwbad op maat laten maken. “Ik adviseer een bad met een vlakke, stroeve vloer van 50 cm breed en 18 cm hoog voor 10 cm vloeistof, met een geraamte met platen aan de zijkanten die bovenaan 90 cm uit elkaar staan. Een lengte van 4 meter zorgt ervoor dat de koeien er na gewennen ongedwongen en makkelijk doorheen lopen. Het is mogelijk een klauwbad verrijdbaar en optakelbaar te maken.

Koeherkenning in klauwbekapbox

Registreren van klauwgezondheid van individuele koeien kan met het softwareprogramma DigiKlauw. Dat kan worden gedaan door de klauwverzorgers of veehouder met behulp van een tablet. De klauwdata worden verwerkt door CRV. De veehouder kan de data gebruiken voor het gericht en structureel verbeteren van de klauwgezondheid op zijn bedrijf. Volgens De Leeuw zou DigiKlauw nog meer en makkelijker kunnen worden gebruikt als koeien worden herkend als ze de klauwbekapbox inlopen. §

Digiklauw zou meer worden gebruikt als koeien worden herkend als ze de klauwbekapbox inlopen, zegt Han de Leeuw.

FOTO: RICHARD ROOD

